

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ

Ο ΦΛΩΡΕΝΤΙΝΟΣ ΛΟΥΛΛΙ

Ἀπὸ παιδί τοῦ δρόμου γραμμικεὺς τοῦ Βασιλείου.—Τὸ τάλαντόν του.—Μεγάλῃ φυσιογνωμίᾳ ἀλλὰ καὶ γελωτο-
ποιεῖς τοῦ Λουδοβίκου.—Ἀπ' τ. ν. κουζίνα στὴν Τέχνη.—Ἡ δίκη του μὲ τὸν Μολ-
λιέρο.—Αἱ τελευτ. αἱ τοῦ στιγμάκι.—Ἡ διαθήκη του.

Ἡ ἱστορία τοῦ μεγάλου μουσικοῦ Λουλλί, εἶνε ἀπὸ τὶς πλέον περιπετειώδεις. Ὁ μικρὸς αὐτὸς Φλωρεντίνος, ἀπὸ ὄρφανό πρωτό-
παιδὸν ποὺ ἦταν κατόρθωσεν σὲ λίγα χρόνια νὰ πάρῃ μεγάλη θέση
ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ', νὰ γίνῃ γουαμπερὶ τοῦ Βασιλείου,
νὰ ζωιοαρχίσῃ ἐπὶ εἰκοσι ἑτῆ ὡς μουσικὸς ἐν τῇ Γαλλίᾳ καὶ νὰ μείνῃ
μέχρι σήμερον γνωστὸς ὡς ἑνδοξος.

Ὁ Ἰωάννης, Βαπτιστὴς Λουλλί, ἐγεννήθη ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ τὸ
1633 ἀπὸ πατέρα μολωνά. Μικρὸς τὴν ἡλικίαν ἐγγράφη σὺν τοῖς δρο-
μοῖς. Ἦνεν μοναχὸς τὸν συμπάθησε καὶ τὸν ἐδίδασκε τῆς νότες τῆς
Μουσικῆς, ἀκόμη δὲ τοῦ ἔμαθε νὰ παίζῃ κithάρα. Μετὰ αὐτὰς τὰς ὀ-
λίγας γνώσεις ὁ μικρὸς Λουλλί περιεφέρετο καὶ τραγουδοῦσε εἰς τὰς
ὁδοὺς τοῦ Ἀργίου.

Τὸν καιρὸ ἔκεινο ἡ Γαλλίᾳ παγκρίμασεν δις ντὲ Μοννασιὸς πα-
ρεκάλισε τὸν ἐξαδέλφον τῆς ἱστορίας τὴν Γαῖα, ὁ ὁποῖος κατοικοῦσε
εἰς τὴν Φλωρεντίαν γὰ τὴν πᾶσιν τοῖς Παριῶσι ἀναμύρο Φλωρεντίνον
γὰ νὰ τῆς μάθῃ τὴν Ἱταλικὴν γλῶσσαν.

Ὁ ἱππότης ἐξελέγησε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καὶ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ
1644, ἔφερε μαζί του τὸν Παριῶν τὸν μικρὸ Λουλλί, ποὺ ἦταν τότε
δεκαετῶν ἐτών.

Στὸν μικρὸ ἔδωσαν τότε μὴ θέσι μαριμόνων ἐν τῇ κουζίνᾳ τῆς
ποικητικῆς. Μία μέρα ὅμως ἦνεν ἄλλαν τὸν ἀκούσαν νὰ παίζῃ
ἐν τῇ κithάρᾳ τὸν μίαν ρομάντζαν ἰδιωτικῆς τοῦ συνθέσεως. Αὐτὸ
τὸν κατέλαβε καὶ τὸν συνεκίνησε καὶ διέθεσε ὅπερ τοῦ Λουλλί τὰ
μέσα νὰ σπουδάζῃ μουσικῇ. Κατόπιν αὐτοῦ ὁ Λουλλί ἄφηκε τῆς κα-
ταράχης τὸν γὰ νὰ προβιβασθῇ εἰς καριερίαν τῆς αὐ-
λῆς. Τῆς θέσος αὐτῇ ἔμενε μέχρι τοῦ 1652, ὅποτε τὸν ἀφ-
ῆκε νὰ ὑπηρετῇ ὡς καριερίης εἰς τὴν ἐξοχί. Ἡ ἐξοχί
ὅμως στενοχωροῦσε τὸν Λουλλί καὶ μὴ μὲρα ἀποφάσισε νὰ
παραιτηθῇ ἀπὸ τῆς θέσος τοῦ καὶ νὰ πετάξῃ μὲ τὰ δικά του
φτερά! Ἦταν τότε εἰκοσι ἑτῶν. Βοηθούμενος ἀπὸ τὸν
συντροφὸν τοῦ Λαζαρίου κατόρθωσε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ
Μπαλέτο τοῦ Βασιλείου ὡς χορευτῆς.

Ἐκτὸς αὐτοῦ ἐπαίξε ὡς βολιχιστὴ καὶ ἐν τῇ ὀρχή-
στῳ. Ἐνὰ βράδι χορεύετο τόσο θαυμάσια, πρὸ τοῦ νεαροῦ
ἀκούῃ Βασιλεῖος, ὥστε τὸν ἐνθουσίασε. Καὶ ἰδοὺ ἀμέσως
τὴν ἐπαγγέλλῃ ὁ Λουλλί συνθέτης τῆς ὁργανικῆς μουσικῆς!
Τότε ἐξεδηλώθησαν σαφέστερα τὰ βυθιαὶ καλλιτεχνικῆς
προτιμήσεως τοῦ μουσικοῦ. Ἀντὶ νὰ μεθυσθῇ ἀπὸ τὰς ἀ-
λεκαλιέρας ἐπιτυχίας ἐπέφευγῇ ὅτι ἔλειπε μὴ βίαιος ἀπὸ τὴν
ταλάντων τοῦ καὶ ὅτι ἔπρεπε πρῶτα νὰ μάθῃ καλὰ τὴν τέ-
χνην τοῦ. Ἐποῦσας λοιπὸν αἱ δύο ἑτῆ τὴν μουσικὴν τέ-
χνην μὲ τοὺς καθηγητὰς Μετρώ καὶ Ζεγγόν καὶ ἔμαθε
τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν σύνθεσιν, συγχρόνως δὲ καὶ τὸ κλαβε-
ρεῖν. Τότε ἐπαδόθη μὲ ὅλη τὴν ψυχὴν τοῦ εἰς τὸ ἔργον του.
Ἐνθ' ὁρίστανται εἰς τοὺς χοροὺς τῆς Αὐλῆς καὶ ἐν-
θουσίαζε τὸ κοινὸν μὲ τὴν χορευτικὴν τέχνην του, συνέθετε
συγχρόνως τὴν «Σκηνὴν τῆς Κολάσεως τῆς Ψυχῆς» καὶ
ἄλλα του ἔργα. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς ἡ ψήμη τοῦ ἐ-
φάσε εἰς τὸ κατακόρυφον. Ὅλο τὸ Παριῶν ἐθαύμαζε
τὸν νεαρὸ συνθέτη, ὁ ὁποῖος ὅτι μὲν κοντὸς καὶ ἁ-
σχημὸς, ἀλλὰ εἶχε ἐκρηκτικὴν καὶ συμπανθεστήτην φυσιο-
γνωμίαν. Γελοποιεῖς ἐξ ἰδιοσυγκρασίας ἦτο περιχρίτης γὰ τὴν
ἐξοπαλίαν καὶ τὴν χάριν τῆς κομψότητος τοῦ. Τὰ εἶχε καλὰ μὲ ὄλους,
μὲ τοὺς Ἀδελφούς καὶ τοὺς μικροτέρους ἡθοποιοὺς τοῦ ἡα-
σοῦ. Τὸ 1661 διορίσθη ἑποπτικὴ τῆς μουσικῆς. Τὰ ἔργα του ἦσαν
γνωστὰ εἰς τοὺς ἀριστοκρατικοὺς κύκλους καὶ εἰς τὸ λαὸν καὶ ὁ
Λουδοβίκος τὸν θεωροῦσε ὡς τὸ χαϊδεμένο παιδί τῆς Αὐλῆς. Τοῦ
ἔκριναν ὅλα τὰ χατήρια του.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὁ Λουλλί κατόρθωσε ν' ἀποκτήσῃ καὶ τὴν γα-
λλικὴν ὑποκοίτην.

Κατόπιν ἀσέφθηκε νὰ παντρευθῇ. Ὁ γάμος τοῦ μὲ τὴν Μαν-
τελὴν Λαμπιὸ ἐπέβλεψεν παρουσίᾳ τοῦ Βασιλείου, τῆς Βασιλομήτορος
καὶ ὅλης τῆς αὐλῆς. Ὁ Βασιλεὺς, τὸν διώρισε τότε ἀρχιμουσικὸν
τῆς Β. Οἰκογενείας, καὶ τοῦ ἔδωκε εἰσόδους 30.000 λιπών!

Ἀπὸ τῆς περιόδου αὐτῆς ὁ Λουλλί δὲν ἔλαβε νὰ συνθέτῃ συνε-
χῶς. Σὺν τοῖς ἄλλοις δὲ συνέθεσε καὶ τὰ περίφημα μπαλέτα διὰ
τῆς κομψότητος τοῦ Μολιέρου ποὺ τὸν κατέστησαν διάσημον.

Ὁ μουσικοῦς ἦταν ἐνθουσιαστικὸς καὶ ἐβρίδκει πάντα μὲ τὰ γούστα
τοῦ κοιντοῦ. Τὰ καλλιτέχνη τὸ ἔργα ἦσαν τὰ μπαλέτα τὸν κομω-
δικῶν «Ἐρως ἱατρός», ὁ «Ἀρχοντοχωριάτης», ὁ «Φιλάργυρος», τὸ
Μπαλέτο τὸν Νηρυφόν» κ.τ.λ. Εἰς τὸν «Ἀρχοντοχωριάτην» ὁ Λουλλί
εἰσέγαγε τὸ «Τουρκικὸ Μπαλέτο», διότι τὸν πᾶν τὸ ἀνατολικὸν
καὶ μάλιστα τὸ τουρκικὸ ἦταν τῆς μόδας εἰς τὴν Γαλλικὴν αὐλήν!
Στὸ ἔργον αὐτὸ ὁ Λουλλί υπερέβη ὁ ἴδιος τὸν κομωκὸν ὁλό τοῦ Μου-
στὰ καὶ ἐπροκάλεσε τὰ γέλια καὶ τὸν θαυμασμὸν τοῦ Βασιλείου, ὁ
ὁποῖος τὸν συνεγράφη ἐνώπιον ὅλης τῆς αὐλῆς. Ὁ Λουλλί, ὁποῖος
ἦτο δραστηριότατος, δὲν ἤθελε εἰς αὐτὰς τὰς ἀρχολίας. Ἀχιστε,
συγχρόνως νὰ κἀνῃ καὶ μεγάλας ἐπιχειρήσεις μὲ τὰ χορήματα ποὺ
ἐκέρδιζε καὶ ἔτσι ἔκτισεν ἕνα παλάτι καὶ ἕνα ἰδιοκτὸν θέατρο.

Αἱ ἐπιχειρήσεις τοῦ ὅμως δὲν τὸν ἀποσκολλοῦσαν ἐξ ὁλοκλήρου.
Τὴν ἰδίαν περίδον ἔξευρε νὰ ἐκδίδῃ καὶ μουσικῆς τέχνης, τὸ μελοδράμα.

Ἡ φαντασία τοῦ, ἡ ὁποία ἦτο πλουσία, τοῦ ὑπαγόρευσε τὸ σέ-
διο νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰ μπαλέτα τῆς Αὐλῆς καὶ τὰ μπαλέτα
τὸν κομωδικῶν, ποὺ μόνος αὐτὸς εἶχε καλλιτεργήσει ἕως τότε, μὲ
δράμα, συνοδευόμενον ἀπὸ μουσικὴν, χοροὺς καὶ συμπαιγνίας, ποὺ
ἐπαίχοντο κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου.

Τὸ νέον αὐτὸ εἶδος ἐρημόσθη ἐν τῇ «Ψυχῇ», τῆς ὁποίας τὸ
λαμπρὸν ἔργον ὁ Κορνιγιὸς καὶ ὁ Μολιέρος. Τὸ ἔργον αὐτὸ
ἀνεβιβάσθη μὲ τεράστια γὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐξοδα, ἀλλὰ ἐστέφθη
ἀπὸ πλήρη ἐπιτυχίαν.

Ὁ Λουλλί, ὁ ὁποῖος ἦταν πονηρότατος, ὅταν εἶδε τὴν ἐπιτυχίαν
ἐξήγησε, ἡ μάλλον ἀπήτησε ἀπὸ τὸν Βασιλεῖα νὰ τοῦ δοθῇ τὸ μο-
νοπωλίον τὸν παραστήσαντο τὸν Μελοδράματος. Ὁ Βασιλεὺς ἐδί-
στας, ἀλλὰ ὁ Λουλλί τὸν ἠτέλλεσε ὅτι δὲν θὰ ἔξαναπατήσῃ στ'
ἀνάκτορον. Ἡ ἀτελιὰ αὐτῇ ἦταν τρομερὴ γὰ τὸν Λουδοβίκον. Θὰ
ἔχανε ἔτσι τὸν γελοιοποιὸν τοῦ, γιὰ τὴν χρεὶ γελοιοποιεῖ ἐκτελοῦσε
πράγματι στ' ἀνάκτορον ὁ μεγαλοφυῆς αὐτοῦ καὶ πολυσύνθετος ἄν-
θρωπος. Τοιουτοτρόπως ὁ Βασιλεὺς ἠναγκάσθη νὰ συζητήσῃ τὸ
πράγμα μὲ τὸν Πρωθυπουργόν τοῦ. Ὁ Πρωθυπουργὸς ἀντέτεινε.
Ὁ Βασιλεὺς τοῦ εἶπε τότε ὀρθὰ κορτά:

— Δὲν ἐννοῶ νὰ χάσω τὸν Λουλλί. Μὲ κάνει καὶ γελῶ. Μὲ δια-
σκέδαζει!...

Κατόπιν αὐτοῦ ὁ πρωθυπουργὸς υπέκυψε καὶ τὰ σχετικά ἔγ-
γραφα τῆς μονοπωλῆσεως τοῦ μελοδράματος υπεγράφησαν τὸ
1672. Ἡ νέα αὐτῇ βασιλικὴ εἰκόνα περιορίσθη τόσο τὴν ἐλευθερίαν
τὸν ἡθοποιοῦ καὶ τὸν μουσικῶν, ὥστε αὐτοῦ ὁ Μολιέρος,
ποὺ ἦτο συνεγράψας τὸ Λουλλί, ἀναγκάσθη νὰ τοῦ κἀνῃ
δικαστικὴ γωνίαν. Φυσικὰ ἐνίκησε ὁ Λουλλί καὶ ἡ ἐπιτυχία
αὐτῇ τὸν ἔκαμε ἀντιμνηστικόν.

Ἡ καὶ ντὲ Σεβινί ἐγραφε τὴν ἐποχὴ αὐτῇ γὰ τὸ νέον
μελοδράμα τοῦ Λουλλί.

«Λέγε ὅτι τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ Λουλλί εἶνε ἀνώ-
τερο πᾶσις περιγραφῆς. Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔλειπε ἀπ'
τῆς παραστάσεως καθὲ βράδι. Ὁ Λουλλί θὰ κερδίσει ἀ-
σφαλῶς πολλά».

Ἀργότερα ὁ Βασιλεὺς Λουδοβίκος ἄρχισε νὰ δείχνῃ
ἰδιαίτερα ἀδυναμία πρὸς τὴν θρησκευτικὴν μουσικὴν καὶ
ἐπεφορτίσε τὸν ἐννοούμενον τὸν νὰ συνθέσῃ θρησκευτικὰ
ἔργα. Ὁ Λουλλί δὲν ἠνέθη. Ἀλλὰς ἀμέσως σχολήν καὶ
ἐπεδόθη εἰς τὴν σοφάραν μουσικὴν. Κατόπιν τῆς ἐπιτυχίας
ποὺ ἐπυμείωσε καὶ εἰς αὐτὸ ὁ Βασιλεὺς τὸν διώρισε
γουαμπερὶ τοῦ. Ἡ θέσις αὐτῇ ἦτο περιχρίτης καὶ
διήγειρε τὸν πλόνον. Ἢ ἀγανακτικῆς τῆς αὐλῆς ἦτο μεγα-
λὴ. Ὁ Λουδοβίκος ὅμως δὲν ἔδιδε ἀσφρὸν γὰ τὸ ἡθοπῶν
ποὺ ἠγέρθη καὶ μὴ μὲρα εἶπε παρουσίᾳ πολλῶν αὐλικῶν
καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ Λουλλί:

— Αὐτὸς ὁ γελοιοποιός, ποὺ εἶναι ἀκόμη ζυλισμένος
ἀπ' τὶς τοιμαξίαι, ποὺ ἔκαμε ὡς γελοιοποιός, γίνεται μὲ
αὐτῇ τῇ θέσιν ἐγεννήσθαι!

— Θὰ ἐκάμει καὶ καί;? μεγαλειότητα, τὸ ἴδιον, ἂν
μποροῦσατε, ἀπήντησε περιφρονητικῶς ὁ Φλωρεντίνος. Ἀ-
πὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ, τὸ ἄστρο τοῦ Λουλλί ἄρχισε
νὰ δῆμ. Μία ἀγνωστὴ ἀσθένεια, ὁ διαβήτης ἴσως, τὸν κατέλαβε.
Ἐπιθυμῶν νὰ φανῇ εὐχάριστος εἰς τὸν Βασιλεῖα διοργάνωσε ἐν
τοῖς τοῖς μίαν δοξολογίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος 150 μουσί-
κοι. Ἐνῶ διηρῶνεν μὲ ὀμὴν τὴν ὀρχήστρα, ἐχτύπησε μὲ τὴν ἐρί-
νιν μαγαξία τὸ δεξιὸν ποδὶν τοῦ. Ἡ πλὴν αὐτῇ ἐμολύνθη σὲ ἐ-
πὶ τοῦ σημείου ὥστε ὁ ἱατρός ποὺ τὸν ἐνσκήλευε θέλησε νὰ τοῦ κόψῃ
τὸ ποδὶ ὡς τὸ γόνυ.

Ὁ Λουλλί ἠνέθη. Αὐτὸ ὅμως τοῦ στοίχισε τὴ ζωὴν. Ὁ θάνατος
πληρίαζε. Ἐξήγησε τότε τὸν ἱερεῖα νὰ ἐξομολογήθῃ. Ὁ ἱερεὺς ὅμως
ἀπήτησε νὰ σχίσῃ προηγουμένως τὸ χορηγόγραφον τοῦ τελευταίου
μελοδράματος τοῦ. Ὁ Λουλλί ἠνέθη. Ὁ ἱερεὺς ὅτι φαντακὸς καὶ
ἐπέμεινε. Διαφορετικὰ δὲν θὰ τοῦ ἔδιδε τὴ θεία μετάληψιν. Ὁ Λουλλί
τοῦ ἔδιδε τότε τὸ συτρίφι, ὅπου εἰρήσκειτο τὸ πολιτικὸν χορηγό-
γραφον. Ὁ ἱερεὺς τὸ ἔρριξε εἰς τὴν φωτιάν. Ἐνὰς ἀπὸ τοῖς θαυμασιῶν
τοῦ μεγάλου μουσικοῦ ὅτι ἐξέφρασε ὕστερα ἀπὸ λίγο τὰ παράπαν
τοῦ γι' αὐτὴν τὴν ἱεροσύνην εἰς βάρος τῆς τέχνης.

— Τρελλιάθηκες, Λουλλί! Ἀκούσε αὐτὸ τὸν ἄθλιο πατὰ καὶ
ἀφῆσε νὰ καταστρέφῃ ἕνα ἀριστοτέλειον;

— Ἐννοία σας, μὴν ἀνισχυθῇ, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ ἄρρωστος...

Ἐργὸν καὶ δεύτερον ἀντίγραφον τοῦ ἔργου.

Ἐσάφη ἡ ἡγία τοῦ ἐκαλλιτεχνεῖται γὰ λίγο χρονικὸν διάστημα. Ὁ
Λουλλί κατένυνε τότε εἰς τὴν ταχτοποίησιν τὸν ὑποθέσαντες τοῦ καὶ
συνεπῆς τὴν διαθήκην του διὰ τῆς ὁποίας ἀφῆκε τέσσαρα ἑκατομύ-
ρια εἰς τὰς ἐκτελεστικὰς τῶν!

Ὁ παράδοξος αὐτὸς ἄνθρωπος, ποὺ εἶχε ἀνέλθει τόσο ψηλὰ εἰς
τὴν τέχνην καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐπιτυχίας, ἀπέθανε εἰς ἡλικίαν πε-
νήντονα τεσσάρων ἐτών, θῆμα τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ. Τὸ ἔργον
τοῦ εἶνε μεγάλο διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ καὶ τὴν ἐμπνευσί τοῦ.

Ὁ Φιλόμνηστος

